

նապէս չմասնակցելը, կուսակցութեանց դրապէս կապուած ու գործակից չըլլալը : մոռաւ՝ բական մաքուր եւ բարձր գոյնը անվթար պահելը, գերազանց ուժը պիտի ըլլայ Ուսանողին : Ուսանողը վաղուան Հայն է, որ դեռ պէտք չէ «գործիչ» դառնայ, այլ պէտք է ամէն բանէ առաջ «գործելու» կարող ըլլալու պատրաստութիւնը իրաւունքը եւ պարտականութիւն ունի այս կամ այն ուղղութեան համակրելու, բայց պէտք չէ որ այս կամ այն կուսակցութեան գործակից դառնալով անոր կրքերը, կողմնակալութիւնները, ատելութիւններն ու մոլեռանդութիւնները այդչափ կանուխէն իւրացնէ : Ուսանողին անկուսակցականութիւնը մեծազոյն բարիքը պիտի զառնայ իրեն համար, եւ մեզի համար : ատով, ինքը լաւագոյն պայմաններուն մէջ պիտի գտնուի ազատ ու անկախ դատողութիւն մը եւ ատող՝ բարձրահայեաց նկարագիր մը իրեն կազմելու : ու ազգը այդ երիտաւարդ, զաղափարապաշտ, կուսակցական ու

դանդամուլութենէ՝ դեռ դերժ սերունդին պիտի դարձնէ աչքը, լաւագոյն ու ազնուագոյն Հայութեան մը յոյսը իր մէջ վառահեղութեամբ :

Հայ ուսանողը պէտք է գիտակցութիւնը ունենայ այս ամենուն : Այսօր մանաւանդ, այն զարհուրելի դժբաղդութիւններէն յետոյ որոնցմէ անցաւ մեր ժողովուրդը եւ որոնց հետեւանքներուն մէջ դեռ կը քայկրտուի, հայ ուսանողը պէտք է զգայ որ պարտքեր ունի կատարելու շատ աւելի բազմազան եւ շատ աւելի ստիպողական ու յուզիչ քան ուրիշ մեծ ու երջանիկ ազգերու ուսանողները : Հայ ուսանողը կոչուած է նորոգումի, դարմանումի, վերականգնումի հսկայ գործ մը կատարելու իր քայքայուած ու կիսամեռ աղջին մէջ : պէտք է որ ատոր պատրաստութիւնը քայքայուած ու գիտակցութեամբ :

ԱՐՇԱԿ ԶՊԱՆԵԱՆ

ՅՈԳՆՈՒԹԻՒՆ



ԱԿՈՒՄԻՏԻՆ ՀԱՄԱՐ

La chair est triste hélas! et j'ai lu tous les livres!
Fuir! là-bas fuir!...

STÉPHANE MALLARMÉ

Հոգիւն վրայ լուսինը կը ձիւնէ...

Օ՛ր չէպի ինտարներն ու Մոռացումը քալէ՛ ,
Ո՛վ յոգնած ու զանազ ու ծանր ուխտաւոր,
Աղբիւրներու սա պայծառ ողուն հետ առանձին .
Ան հոնտեղերը մարմարէ մեհաններն գիտէ
Ուր հինաւուրց աստուածները՝ աշնուօրէն զօրաւոր ,
Քու յոգնութիւնդ կը հասկնան ...
Ու մարդկօրէն անոր մեծ ցաւը կ'ապրին ...
Աւա՛յ, ա՛լ մինչեւ ե՛րբ մեր մարմինները տարփաւոր
Այսչափ տենդոտօրէն պիտի գալարուին ...
Դէպի փայտէ դազաղները զարաւոր
Յաւիտենական ու ապարդիւն կեանքին ,
Վերջապէս իրիկուն մը միւրճելու համար ...
— Թէեւ աշխատի չարաշուքօրէն —
Արհաւիրեով լեցուն բայց փրկարար ծոցը հողին ,
Գիտեմ , սքեմիդ մէջի վանականի իրանդ ոսկիէ ,
Շատ ապրած Աստուածի մը խղճէնքը ունի :

Ուրիմն եկո՛ւր խորտեալ ու խորունկ ու լուռ ու մերկ հարսերէն լեցուած
Մեր զինիի նուիրական սափորը ա՛լ վար դնենք ,
Թէեւ ան մեր երգերուն խնթու թիւնը կ'ըլլար . . .

Ու այն բոլոր արշալոյսէ ծաղիկները որ քաղեցինք ,
Անկարելի Պաշտամունքին համար . . .

Այս բոլորը ձգենք , մեր կուրծքերուն աղամանդէ խաչերուն հետ ,
Ո՛վ բարեկամ ու բաղրակից ու հոյակապ քրմապետ .

Այնպէս չէ՛ , ես ալ այս բոլորը ճանչցայ ,

Քեզի հետ ա՛յնչափ ապարդիւնօրէն ,

Իմ սիրահար սղու խօլաթեւ իրիկուններու մէջէն ,

Արիւնոտած ճակտիս դիմաց , անհունօրէն , առյաւէտ . . .

Ու արդէն աւազներու մոգերը աստղերուն տակ ըսին թէ ,

Հողին թուր զինիները ա՛լ մոլեխնդ պիտի ըլլան . . .

Ու բոլոր կապոյտ շուշաններն ալ ձեր Յօյսի ծաղկանոցին ,

Ամէնը մէկ , յանկարծօրէն աղաւներու պիտի փոխուին . . .

Ու յետոյ դիտես որ բոլոր օձերը փեթակներուն տակ ,

Մեզի համար , այն սեւ անձրեւներէն ի վեր , հիմակ ,

Մահազուժօրէն վաղուան մեղրը կը պատրաստեն . . .

Ու դեռ կարծեմ թէ՛ գետնափորներուն մէջ է որ ,

Բոլոր բրուանները , մեռելներու հոգերէն ,

Ո՛ր ժամանակէն ի վեր , ապրողներուն համար մինչեւ այսօր ,

Ջուրի կուժեր կը շինեն . . .

Ու այն լամբարը որով Յնորքը կը հսկենք , մեր կտուէ վրանին փակ ,

Ահաւասիկ քեզի կ'ըսեմ , Արշալոյսէն դեռ շատ առաջ պիտի մարի . . .

Օ՛ , թեւդ թեւիս անցո՛ւր ու խարխափելէն քալէ՛ ,

Ո՛վ ծանր ու դանդաղ ու յոգնած ուխտաւոր .

Որովհետեւ վաղորդայնը անդթօրէն սուտ է . .

Ու մեր զգայախաբէ ոտուրներն ալ յոգնած ,

Կեանքի մինչեւ իրիկունները երթալու համար . . .

Դէպ ի Ուսարներն ու Մոռացումը թափանցէ՛ ,

Ջուրերու երիտասարդ զաւիին հետ առանձին ,

Ու քու տարագիր ճամբորդի տառապանքդ բոլոր ,

Ու այն աղշամուղլի դարերը զոր օրերը ուսերուդ վրայ յարկեցին . . .

Լեյդ բոլորը ամէնը մէկ ինծի տուր . . .

Ու միտիդ պատանքներն ալ հոգիիս վրայ նետէ . . .

Թեւդ թեւ ին անցուր ու քալէ՛ , Յաւին հետ , հայրքէն .

Անոր վերաւոր եղնիկի աշուրները իմաստուն ,

Կեանքին բոլոր ճամբաները դիտեն . . .

Հոգիիս վրայ լուսինը կը ձիւնէ . . .

ԱՏՈՒ ԵՍՐՁԱՆԵԱՆ

